

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

1/19

27.10.2023

Pääministeri Orpon hallituksen ohjelman ”Valtion pääomasijoitusyhtiö”- hanke

Projektisuunnitelma

Sisällys:

1. Taustaa

- 1.1. Hallituksen ohjelman toimeksianto
- 1.2. Aikataulut
- 1.3. Keskeiset riskit ja niiden hallinta

2. Projektisuunnitelman osa-alueet

- 2.1 Organisoituminen
- 2.2 Finnfund Oy osana kokonaisuutta
- 2.3 Analyysit ja tausta-aineistot
- 2.4 Yhtiön toiminnan tavoitteet, resurssit ja rahoitus
- 2.5 Rajapinta muihin toimijoihin
- 2.6 Juridinen rakenne
- 2.7 Omistajaohjaus
- 2.8 Siirtymävaiheen toiminta (ml. omistajaohjaus)
- 2.9 Yhtiön ennakkoilmoittaminen Euroopan komissiolle
- 2.10 Henkilöstöasiat
- 2.11 Viestintä

Liite 1. Ohjausryhmän kokouskohtainen asialista

1. Yleistä

1.1 Hallituksen ohjelman toimeksianto

Pääministeri Orpon hallituksen ohjelmassa (luku 6. Kasvun kaava) todetaan seuraavaa:

Valtion kotimaista pääomasijoitus- ja yritysrahoitustoimintaa tehostetaan yhdistämällä Business Finland Venture Capital Oy, Ilmatorahasto Oy ja Oppiva Invest Oy Suomen Teollisuussijoitus Oy:n omistukseen. Muodostetun uuden sijoitusyhtiön pääomatilanne ja -tarve sekä yhtiötä koskeva lainsäädäntö arvioidaan kokonaisuutena, tavoitteena luoda selkeän tehtävän ja tavoitteen omaava tehokas työväline vauhdittamaan yritysten kasvua. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa uuden yhtiön omistajaohjauksesta.

Uudelle toimijalle annetaan nykyistä vahvemmin talouden kasvuun ja uudistumiseen sekä investointien edistämiseen keskittyvä teollisuuspoliittinen tehtävä. Tavoitteena on myös uusien teknologioiden ja puhtaan siirtymän luomiin mahdollisuuksiin liittyvien investointien ja viennin vauhdittaminen. Tavoitteena on, että yhdessä yksityisen sektorin sijoitusten kanssa innovaatioiden kaupallistaminen, skaalaaminen ja yritysten sekä viennin kasvu vauhdittuvat. Samalla on mahdollista vauhdittaa esimerkiksi teknologioiden ympärille muodostuneita innovaatio- ja yritys- ja elinkeinoministeriön vastaa uuden yhtiön omistajaohjauksesta.

Toimijoiden yhdistämistä koskevan valmistelun yhteydessä arvioidaan uuden yhtiön tukija rahoitusinstrumentit sekä markkinaehtoisen rahoituksen että valtioneuvoston instrumenttien osalta, jotta teollisuuspolitiikan vaikuttavuus varmistetaan. Hallitus antaa tarvittavat hallituksen esitykset eduskunnalle keväällä 2024. Selvitetään Teollisen yhteistyön rahasto Oy:n (Finnfund) liittämistä osaksi muodostettavaa kokonaisuutta.

Muut keskeiset hallituksen ohjelman kirjaukset

Hallituksen ohjelmassa on lisäksi lukuisia kirjauksia koskien muun muassa teollisuuspoliittista strategiaa, viennin ja investointien edistämistä (mm. ”investointinyrkki”), T&K&I- toimintaa, puhdasta siirtymää, kehitysyhteistyötä ja kehityssijoituksia, jotka tulee soveltuvin osin huomioida myös valtion pääomasijoitustoiminnan uudistamisen yhteydessä.

Myös omistajapolitiikkaa koskevat linjaukset tulee huomioida uuden erityistehtäväyhtiön valmisteluissa (Luku 1.4¹). Hallituksen ohjelmassa on tavoitteena neljän miljardin omaisuustulot.

¹ ”Valtion kotimaista pääomasijoitus- ja yritysrahoitustoimintaa tehostetaan keskittämällä Business Finland Venture Capital Oy, Oppiva Invest Oy ja Ilmatorahasto Oy osaksi Suomen Teollisuussijoitus Oy:ta. Selvitetään Finnfundin liittäminen osaksi kokonaisuutta tavoitteena vahvistaa sen vaikuttavuutta. Samassa yhteydessä Ilmatorahaston hallussa olevat Neste Oyj:n osakkeet siirretään valtioneuvoston kansliaan. Muodostetun Suomen Teollisuussijoitus Oy -konsernin pääomatilanne ja -tarve arvioidaan osana valtion erityistehtäväyhtiötä koskevaa kokonaisarviointia ja kyseisiä yhtiötä koskeva lainsäädäntö päivitetään vastaamaan uutta rakennetta.”

Määrärahoja ja taloudellisia resursseja koskevat kirjaukset

Business Finland Venture Capital Oy:n (BFVC) vuotuinen budjettirahoitus päättyy vuodesta 2024 alkaen. Tämä merkitsee noin 20 miljoonan euron vuotuisen määrärahan poistumista varhaisen vaiheen venture-rahastosijoituksista (ml. siemenvaihe). BFVC:llä on käytettävissä siirtymäkauden 2023-24 aikana 39 miljoonan euron sitomattomat likvidit varat.

Ilmastorahasto Oy:n (IR) omistuksessa olevat Nesteen osakkeet linjattiin palautettavaksi Valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosastolle. Palautus toteutettiin käytännössä Valtioneuvoston yleisistunnossa 21.9.2023. Osinkotuottojen menetyksen kautta yhtiöltä poistui keskeinen tulonlähde. Tämän lisäksi osakkeiden luovutuksen kertaluonteinen verovaikutus IR:lle on vajaa 149 miljoonaa euroa. Luovutusvoittovero maksetaan vuoden 2024 alussa yhtiön likvideistä varoista. Edellä mainittujen toimenpiteiden jälkeen yhtiöllä on sitomattomia likvidejä varoja sijoitustoimintaan 94 miljoonaa euroa².

Hallitusohjelmassa ei ole suoria viittauksia liittyen Suomen Teollisuussijoitus Oy:n (Tesi) tai Oppiva Invest Oy:n (OI) pääomitukseseen tai taloudellisiin resursseihin. Välillisesti yhtiöihin viitataan omistajaohjausta koskevissa linjauksissa. Hallitusohjelman omaisuustuloja koskevat tavoitteet arvioidaan jokaisen valtion erityistehtävayhtiön³ osalta erikseen. Tämä koskee myös jokaista yhdistettävää valtion pääomasijoitusyhtiötä todennäköisesti jo siirtymäkauden 2023-2024 aikana.

1.2 Hankkeen aikataulu

Hallituksen esitykset annetaan eduskunnalle keväällä 2024. Lausuntokierros toteutetaan tammihelmikuussa 2024. Viimeistään vuoden 2024 alussa käynnistetään myös neuvottelut Euroopan komission kanssa koskien tarvetta ennakoilmoittaa neljän yhtiön muodostaman uuden kokonaisuuden sisältämä mahdollinen valtioneuvosto.

Hankkeen valmistelut (ml. ohjausryhmän työ) jatkuvat vuoden 2024 loppuun. Tavoitteena on, että lainsäädäntö on voimassa vuoden 2024 loppuun mennessä ja uusi pääomasijoitusyhtiö aloittaa toimintansa vuoden 2025 alkupuoliskolla.

1.3 Keskeiset riskit ja niiden hallinta

Valtion pääomasijoitusyhtiöllä on keskeinen rooli pääomasijoitusmarkkinan toimintaedellytysten turvaajana ja suhdanteiden tasaajana. Hankkeen keskeiseksi riskiksi on tunnistettu vaikutukset Suomen pääomasijoitusmarkkinan toimivuuteen ja markkinoiden luottamuksen horjumiseen.

² Laskelmassa on huomioitu hallituksen esitykseen eduskunnalle vuoden 2023 LT:II sisältyvään momentille 32.20.88 Pääomasijoitus Ilmastorahasto Oy:lle tehty 100 milj. euron vähennys.

³ Tesin osalta on huomioitava, että yhtiön vuoden 2020 kevään 350 miljoonan euron pääomituksia (koronarahoitusohjelmat) koskee palautusvelvoite. Yhtiö palautti alkuvuodesta 2023 valtiolle 90 miljoonaa euroa. Tämän lisäksi valtiolle on palauttamatta noin 260 miljoonaa euroa mukaan luettuna mahdolliset tuotot. Palautukset jaksottuvat vuosille 2025 - 2030. Vastaavasti BFVC on tehnyt yksittäisen 80 miljoonan euron suuruisen rahoituspäätöksen, jonka arvioidaan palautuvan korkoineen valtiolle vuoden 2026 loppuun mennessä.

Yhtiöiden tasolla riskeinä ovat siirtymävaiheen toiminnan resurssien määrä, yhtiöiden henkilöstön luottamuksen ja motivaation säilyttäminen muutoksessa, uuden yhtiön toiminnan strategisten tavoitteiden sekä painospisteiden määrittäminen ottaen huomioon riittävät taloudelliset toimintaedellytykset. Keskeinen osa riskienhallintaa on löytää tasapaino hallituksen ohjelman yhtiökohtaisen säästötavoitteen ja yhtiölle asetetun erityistehtävän toteuttamisen välillä.

Oman riskinsä muodostavat hankkeen tiukka aikataulu sekä yhtiöiden yhdistämiseen liittyvien moninaisten tekijöiden muodostaman kokonaisuuden hallinta.

Viimeistään alkuvuodesta 2024 arvioidaan tarve ennakoilmoittaa (SEUT 108.3) uuden yhtiön perustamissuunnitelma komissiolle. Mikäli ennakoilmoitus tehdään, ja komissio arvioi kokonaisuuden markkinaehtoisen toiminnan yhteensopivuuden sisämarkkinoille, päätöksellä saattaa olla vaikutusta yhtiön tehtäviin ja instrumentaatioon (ks. luku 2.9).

Keskeisenä riskinä valmistelutyössä on tehtävien uudistusten hallinta suhteessa nopeasti muuttuvaan toimintaympäristöön. Aika hallitusohjelman tavoiteasetannasta yhtiön toiminnan aloittamiseen on noin kaksi vuotta. Tänä aikana muutokset taloudessa, vihreän siirtymän hankkeiden rahoitusympäristössä ja pääomasijoitusmarkkinassa voivat olla merkittäviä.

TEM ja ohjausryhmä (ml. muut valmisteluryhmät) pyrkivät valmistelun kuluessa minimoimaan edellä kuvattujen riskien toteutuminen ottaen huomioon hallituksen ohjelman tavoitteet, markkinassa tapahtuneet muutokset ja odotukset, asetettu aikataulu sekä valtiotalouden tilanne.

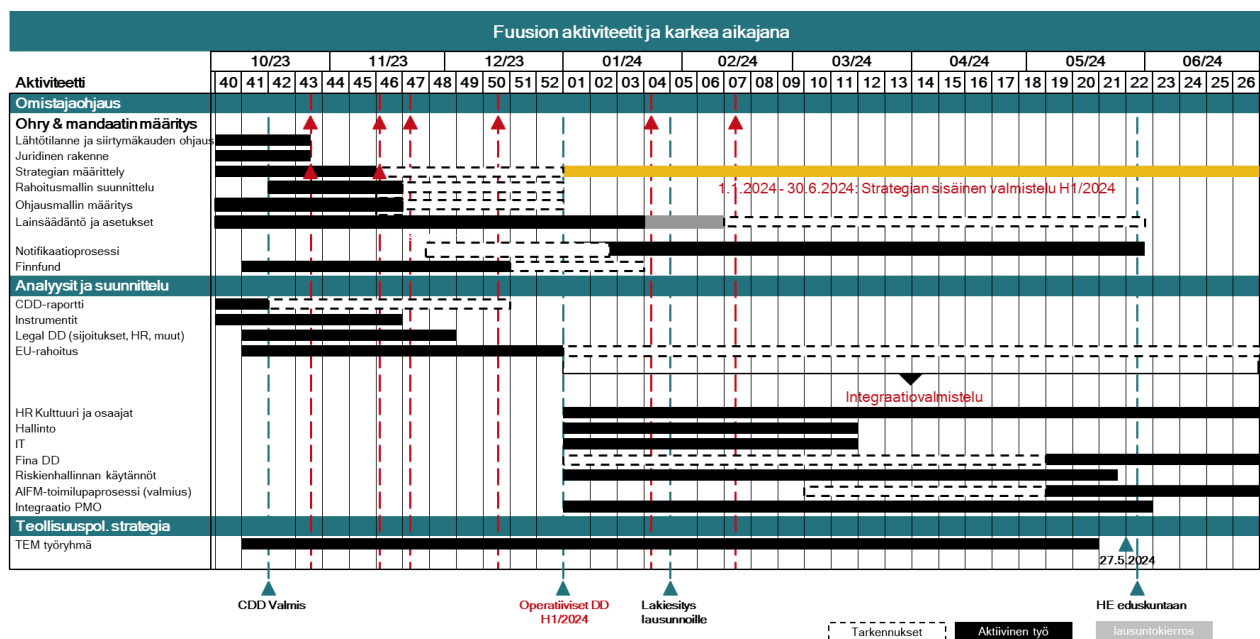
Keskeinen osa riskienhallintaa on henkilöstön informointiin (sisäinen viestintä) ja ulkoiseen viestintään liittyvät oikein ajoitetut ajantasaiset toimenpiteet. Ks. myös kohdat 2.10 (henkilöstöasiat) ja 2.11 (viestintä).

2. Projektisuunnitelman keskeiset osa-alueet

Kuviossa 1 käydään läpi hankekokonaisuuden keskeisiä osa-alueita ja valmistelun yksityiskohtaista aikataulua. Koska hallituksen esitys annetaan jo alkuvuodesta 2024, valtaosa valmistelusta ja valmistelutasolla (ohjausryhmä) tehtävistä päätöksistä ajoittuu syys-joulukuulle 2023. Suunnitelma ja aikataulu päivittyvät työn edetessä.

Hallituksen esityksen antamisen jälkeen hanke muuttuu suurelta osin yhtiöiden sisäiseksi integraation valmistelutyöksi. Ohjausryhmän roolina on vuoden 2024 puolella kuitenkin mm. uuden yhtiön keskeisten tehtävien arviointi suhteessa teollisuuspoliittisen strategian linjauksiin. Myös tuki-instrumentteja (epäsymmetriaa sisältävät tuotteet) koskevia linjauksia tarkennetaan ensi vuoden puolella. Mahdollisella Euroopan komission tekemällä kokonaisarvioinnilla voi olla vaikutuksia myös yhtiön markkinaehtoisen toiminnan reunaehtoihin. Loppuvuodesta 2023 lisäksi ratkeaa, missä määrin Finnfund Oy:n asema osana kokonaisuutta vaikuttaa ohjausryhmän tehtäviin vuonna 2024.

Kuvio 1. Hankkeen valmistelun keskeiset osa-alueet ja aikataulu.

2.1 Organisoituminen

Työ- ja elinkeinoministeriö on vetovastuussa valtion pääomasijoitusyhtiötä koskevasta hankkeesta. Valmistelu tehdään tiiviissä yhteistyössä yhdistettävien yhtiöiden ja keskeisten ministeriöiden kanssa huomioituna hankkeen toteuttamiselle asetettu aikataulu.

Elinkeinoministeri Rydman asetti hankkeelle ohjausryhmän 14.8.2023. **Ohjausryhmän** puheenjohtajana toimii Ilona Lundström (TEM). Jäseniä ovat Tiina Ingman (TEM), Lassi Noponen (TEM), Kari Virtanen (varapj) (TEM), Juho Korpi (YM), Olli Kärkkäinen (VM), Eerikki Nurmi (OKM), Maija Strandberg (VNK), Juha Savolainen (UM), Titta Mantila (Oppiva Invest Oy), Minnamari Marttila (Finnfund Oy), Toni Mikkonen (Ilmastorahasto Oy), Esko Raunio (Business Finland Venture Capital Oy), Pia Santavirta (Suomen Teollisuussijoitus Oy) ja Marjo Ilmari (Business Finland Oy).

Ohjausryhmän kokouksiin pysyvinä asiantuntijoina TEM:stä osallistuvat Mikko Huuskonen, Oskari Räikkönen, Henri Tuominen sekä Mikko Myller (viestintä). Ohjausryhmä voi kutsua työhön mukaan asiantuntijoita sekä järjestää kuulemisia.

Ohjausryhmän *tehtävänä* on asettamis päätöksen (14.8.2023) mukaisesti tukea säädös- ja hankevalmistelua ja varmistaa, että hallitusohjelman tavoitteet otetaan huomioon valmistelussa. Tehtävänä on lisäksi varmistaa, että hanketta koskeva hallituksen esitys ja muut taustaselvitykset valmistuvat ja hallituksen esitys annetaan eduskunnalle kevätestuntokaudella 2024. Liitteessä 1 esitellään ohjausryhmän kokoussuunnitelma teemoineen.

Ohjausryhmä raportoi säännöllisesti hankkeen etenemisestä elinkeinoministeri Rydmanille. Hanketta käsitellään työllisyyden ja yrittäjyyden ministerityöryhmässä (12/2023 tai 1-2/2024). Huomioituna yhtiön rahoituksen turvaamisen keskeinen rooli hallituksen ohjelman tavoitteiden tehokkaan toteutumisen näkökulmasta, hanke viedään tarvittaessa sen valtiontalouteen vaikuttavien tekijöiden osalta linjattavaksi alkuvuodesta 2024 myös talouspoliittisen ministerivaliokuntaan.

Ohjausryhmää avustaa **projektiryhmä**, joka koordinoi hankkeen valmistelua ohjausryhmän käsitteeseen ja ohjausryhmän toimeksiantojen mukaisesti. Projektiryhmän tehtävänä on lisäksi varmistaa, että ohjausryhmän ohella myös yhtiöillä ja ministeriöillä on ajantasainen tieto hankkeen valmistelusta.

Projektiryhmän kokoonpano: Kari Virtanen (TEM) (pj), Tiina Ingman (TEM) (varapj), Henri Tuominen (TEM), Jyrki Orpana (TEM), Mikko Huuskonen (TEM), Oskari Räikkönen (TEM), Eerikki Nurmi (OKM), Kimmo Viertola (VNK), Juha Savolainen (UM), Eeva Alho (YM), Taina Eckstein (VM), Oskar Kass (UM), Petri Serenius (BFVC), Titta Mantila (OI); Henri Grundsten (Tesi) ja Sanna Ruuskanen (IR). Kokoonpano voi vaihdella tilannekohtaisesti. Asioiden käsittely voidaan hoitaa myös kirjallisesti.

Ohjausryhmä voi perustaa työnsä tueksi myös **temaattisia alatyöryhmiä ja verkostoja**. Alatyöryhmiä tai verkostoja on perusteltua muodostaa keskeisimmistä teemoista, kuten lainsäädäntö, sijoituspolitiikka ja instrumentaatio, viestintä sekä henkilöstöasiat. TEM:n edustaja toimii pääsääntöisesti alatyöryhmien puheenjohtajana. Temaattisten alaryhmien kokoonpano voi vaihdella käsiteltävien asioiden tarvitseman asiantuntemuksen mukaan.

Hallituksen esityksen ja muiden virallisten asiakirjojen laatiminen ja esittely ovat työ- ja elinkeinoministeriön vastuulla. Ministeriö hyödyntää hallituksen esityksen valmistelutyössä erityisesti lakityöryhmää, joka kuulee tehtävässään asiantuntijoita. Tämän lisäksi hankkeeseen liittyy paljon muuta juridista selvitystyötä, jossa voidaan tarvittaessa käyttää ulkopuolista asiantuntijapalvelua. Asianajotoimisto Borenius toimii hankkeessa Tesin palkkaamana asiantuntijana, mutta edustaa hankkeessa kaikkia yhtiöitä.

Lakityöryhmän kokoonpano: Mikko Huuskonen (TEM) (pj), Oskari Räikkönen (TEM); Tiina Ingman (TEM), Henri Tuominen (TEM), Petri Serenius (BFVC), Pia Santavirta (Tesi) (varalla Hanne Stenman); Sanna Ruuskanen (IR) ja Titta Mantila (OI).

HR-asiat (alustava kokoonpano): Mia Jacobsson (TEM), Kari Virtanen (TEM); Maija Soininen (Tesi), Toni Mikkonen (IR), Sanna Ruuskanen (IR), Esko Raunio (BFVC), Titta Mantila (OI) sekä Marianne Asikainen (BF).

Strategia, sijoituspolitiikka ja instrumentaatio (ml. tuet): TEM edustaja (pj) ja yhtiöiden edustajat. Lisäksi kuullaan mm. Finnveran edustajaa ja ministeriöitä. Alatyöryhmän toiminta käynnistettiin strategian ja instrumenttien valmistelun osalta lokakuussa.

Viestintäverkosto: Mikko Myller (TEM) (pj), Asseri Lehtiniemi (BFVC), Saara Mattero (IR), Susanna Aaltonen (Tesi), Sanja Mursu (OI). Viestintäverkostoa täydennetään tarvittaessa UM:n ja Finnfundin edustajilla.

2.2 Finnfund Oy osana hankekokonaisuutta

Hallituksen ohjelman mukaan selvitetään lisäksi Finnfundin mahdollista liittämistä osaksi muodostettavaa uutta kokonaisuutta. TEM:n tilaamassa selvityksessä arvioidaan yhteen kokoamisen hyötyjä ja haasteita eri näkökulmista, kuten toiminnan tavoitteet, vaikuttavuus, resurssit sekä omistajaohjaus ml. kehitysrahoituksen lainsäädännölliset puitteet ja kansainvälinen viitekehys (erityisesti Saksan malli). Selvityksessä sivutaan lyhyesti myös Finnfundin suhdetta muihin valtion erityisrahoitusyhtiöihin ja toimijoihin (kuten Finnvera Oyj ja Business Finland) ja Team Finland-

verkostoon. Selvityksen toimeksianto valmisteltiin yhdessä UM:n kanssa. Selvitys toteutetaan KPMG:n toimesta (VNK:n omistajaohjauksen puitesopimus/taloudelliset neuvonantajapalvelut) ja se käynnistyy lokakuussa. Selvitykselle asetettiin erillinen ohjausryhmä, joka aloitti toimintansa 13.10.

Finnfund selvityksen ohjausryhmä: Tiina Ingman (TEM) (pj.), Kari Virtanen (TEM) (varapj.), Leena Pentikäinen (TEM), Johanna von Knorring-Rosenlew (VM), Emmi Oikari (UM), Oskar Kass (UM) ja Eetu Tulonen (UM).

Selvityksen keskeiset havainnot ja suositukset esitellään koko yhdistämishankkeen ohjausryhmälle joulukuussa. Loppuraportti valmistuu alkuvuonna 2024, minkä perusteella yhdistämistä valmisteleva ohjausryhmä muodostaa lopullisen näkemyksensä asiasta. Alkuvuodesta lausuntokierrokselle lähtevän hallituksen esityksen perusteluissa tuodaan esiin selvityksen keskeisiä suosituksia sekä näkemys asiassa. Lopullinen kannanmuodostus asiassa edellyttää kahdenvälistä ministeritason keskustelua sekä mahdollisesti asian käsittelyä ja linjaamista mm. talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa.

2.3 Analyysit ja tausta-aineistot

Uuden yhtiön perustamista koskevat valmistelutyöt toteutetaan hallituksen ohjelman linjaamana varsin nopealla aikataululla. Hallituksen esitys annetaan eduskunnalle kevätistuntokaudella 2024. Aikataulupaineesta huolimatta valmistelun tulee perustua kattavaan ja laadukkaaseen tausta-analyysiin ja aineistoon.

Hankkeen valmistelua taustoittamaan on tehty yksityiskohtainen ja laaja analyysityö koskien erityisesti pääomasijoitusmarkkinaa, yhtiöiden nykytilaa, uuden perustettavan yhtiön toimintaa ml. taloudellista asemaa, puhtaan siirtymän rahoitusta (investointikysyntä, rahoituksen tarjonta), innovaatioiden rahoitusta (erityisesti pääomasijoittajien näkökulmasta) sekä teollisuus-elinkeinopoliittista sijoitustoimintaa. Ohjausryhmä voi antaa erillisiä toimeksiantoja muusta hankevalmistelun tarvitsemasta tausta-analyysistä.

Valmistelussa tulee huomioida myös muiden julkisten toimijoiden, kuten TEM:n hallinnonalan erityisrahoitusyhtiöiden (Finnvera, Business Finland, ELY) ja Solidiumin rooli (mm. instrumentit, strategia) yritysrahoituskentässä.

Markkinoita ja uuden yhtiön toiminnan keskeisiä osa-alueita taustoittava analyysityö tehdään työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) ohjauksessa muun muassa Tesin toimesta läheisessä yhteistyössä muiden yhtiöiden kanssa⁴. Analyysit tuodaan aikataulun mahdollistamissa raameissa eri valmisteluelimiin keskusteltaviksi ja pohjustamaan ennen kaikkea ohjausryhmän valmistelua. Ernst&Young ja Borenius toimivat Tesin ja muiden yhtiöiden yhteisinä neuvonantajina.

⁴ TEM mm. sopi Tesin kanssa heinä-elokuussa 2023, että yhtiö tuottaa ensimmäisessä vaiheessa yhteistyössä yhtiöiden kanssa erityisesti seuraavat teemakohtaiset analyysit: 1) pääomasijoitusmarkkina-analyysi; 2) T&K&I- siirtymä sekä uudet innovatiiviset yritykset ja innovaatioiden kaupallistaminen; 3) puhtaan siirtymän markkina ja rahoitus sekä 4) teollisuuspolitiikka vahvistamassa kilpailukykyä (näkökohtia yhtiön teollisuuspoliittisesta tehtävästä).

Kuvio 2. Tausta-analyysin keskeinen sisältö.

Teemakohtaiset analyysit pohjustivat mm. 4.10 järjestettävän sidosryhmätilaisuuden (*”Valtion pääomasijoittaminen & osaava pääoma” seminaari*) työpajakeskusteluita. Tilaisuuden annista on laadittu yhteenveto hankkeen jatkovalmistelun tueksi. Laaja-alaiset analyysit toimivat lisäksi perustana ohjausryhmän päätöksentekoon räätälöitävälle yksityiskohtaiselle aineistolle. Analyysit taustoittavat samalla lokakuussa ministeriössä käynnistyvää teollisuuspoliittisen strategian valmistelua.

Ohjausryhmän työtä tukemaan järjestetään 25.10 *”Tesi-konsernin valmistelun faktapohja – informaatiota ja keskustelua”* – tilaisuus, jossa yhtiön edustajat esittelevät elo-lokakuussa tehdyn markkina-analyysin, yhtiökohtaisen kuvauksen sekä taloudellisen analyysin sekä instrumentaation ominaispiirteet yksityiskohtaisesti. Tilaisuus on tarkoitettu ohjausryhmän ohella myös projekti- sekä lakityöryhmän jäsenille.

Yhtiöistä on lisäksi kerätty keskeistä taustatietoa: erityislait ja asetukset, yhtiöjärjestykset, ohjauskirjeet, toimiohjeet ja muut sijoituspolitiikkaa koskevat asiakirjat.

Valmistelussa hyödynnetään myös yhtiökohtaisia evaluointeja, mm. tuoretta Tesin arviointia keväältä 2023 (4Front), IR:n toiminnan arviointia vuodelta 2022 (KPMG), BFVC:n vuoden 2018 arviointia (Markku Maula), OI:n toimintaa koskevaa vuoden 2022 selvitystä (Ralf Sund), Finnfundin kansainvälistä arviointia (2018) ja VTV:n raporttia sekä ns. Hakalan selvitysmies –raporttia. Hankkeen valmistelussa hyödynnetään evaluaatioiden ohella *Vihreän siirtymän rahoitus-* ja *Vihreä siirtymä osana kasvupolitiikkaa* – raportteja sekä Kasvutyöryhmän raporttia.

Erityisesti Tesin tuore evaluaatio sisältää kattavan vertailuaineiston (”benchmark”) keskeisistä eurooppalaisista julkisista pääomasijoitusyhtiöistä. Analyysiä voidaan syventää myös valmisteilla olevan Finnveran arviointityön tausta-aineistolla.

Keskeinen materiaali kootaan *ns. Tiimeri-työtilaan*, johon kaikilla ryhmillä ja valmisteluun osallistuvilla on pääsy. Valtion sijoitusyhtiö- työtila löytyy osoitteesta

https://tila.tiimeri.fi/sites/vn-valtion_sijoitusyhtio/_layouts/15/start.aspx#/SitePages/Koti-sivu.aspx

Lisäksi kaikki virallinen ja julkinen aineisto viedään välittömästi valtioneuvoston hankeikkunaan:

- säädösvalmistelu: <https://tem.fi/hanke?tunnus=TEM061:00/2023>
- muu ohjausryhmän aineisto: <https://tem.fi/hanke?tunnus=TEM088:00/2023>

2.4 Yhtiön toiminnan tavoitteet, resurssit ja rahoitus

Strategiset tavoitteet, toiminnan painopisteet ja vaikuttavuus:

Tehtävänä on muodostaa hallituksen ohjelman tavoitteisiin ja toimintaympäristöanalyysiin pohjautuva yhteinen näkymä uuden yhtiön strategista tavoitteista ja toiminnan painopisteistä. Samalla varmistetaan perusteellisen tausta-analyysin kautta yhtiön toiminnan maksimaalinen vaikuttavuus.

Yhtiön strategisten tavoitteiden sekä sijoituspolitiikan linjausten vahvistamisessa huomioidaan markkinoiden nykytila sekä tulevan kehityksen vaihtoehtoiset skenaariot. Huomioon tulee ottaa erityisesti valtion pääomasijoitustoiminnan peruslähtökohta, jonka mukaan toiminta on ensisijaisesti markkinaehtoista. Valtio ei myöskään kilpaile yksityisten rahoittajien kanssa samoista hankkeista eikä toiminta muuten saa vääristää kilpailua. Valtion roolina on ennen kaikkea tasata suhdanteita, jakaa riskiä, vivuttaa yksityistä pääomaa ja toimia markkinaa täydentävänä rahoittajana.

Tarkasteltavia asiakokonaisuuksia ovat:

- yhtiöiden nykyisen toiminnan asemointi suhteessa hallituksen ohjelmassa annettuun mandaattiin;
- uuden yhtiön toiminnan strategiset tavoitteet ja painopisteet hallituksen ohjelman mukaisesti huomioituna toimintaympäristön muutos Suomessa ja kansainvälisesti;
- uuden yhtiön teollisuuspoliittisen tehtävän painopisteet (vs. teollisuuspoliittinen strategia);
- analyysi muun ulkoisen yksityisen ja julkisen rahoituksen saatavuudesta;
- EU-rahoituksen saatavuuden kartoitus; tavoitteena EU-rahoituksen tehokkaampi hyödyntäminen; erityisesti EIP-ryhmän rahoituksen tehokas hyödyntäminen (mm. projektirahoitus, venture debt);
- uuden yhtiön rooli viennin edistäjänä osana TEM-konsernia (erit. Finnvera, Business Finland) ja Team-Finland verkostoa.

Aikaisemmin sovitut pääomien palautukset, likvidit varat ja sijoitussitoumukset:

Välittömiksi säästöiksi valtiolle hallituksen ohjelman linjausten perusteella voidaan arvioida noin 210 milj. euroa: 149 milj. € (IR luovutusvoittovero) + 60 milj. € (BFVC: 3x20 milj. € säästö 2024-

26). Tämän lisäksi hallituksen esitykseen eduskunnalle vuoden 2023 LTA II sisältyy momentille 32.20.88 Pääomasijoitus Ilmastorahasto Oy:lle vähennystä 100 milj. euroa.

Aikaisemmin sovitut pääomien palautukset: Tesin pääoman palautus 90 milj. € v. 2023; 260 milj. € + korot (Tessin koronaohjelmat, palautus jakautuu vuosille 2025-2030) + 90 milj. € (BFVC:n vaihtovelkakirjalaina + korot vuonna 2026) = 440 milj. €.

Edellisten lisäksi Nesteen osakkeiden osinkojen määrä palautuu jatkossa valtion kassaan (arviolta noin 50-60 milj. € / vuosi; kolmen vuoden ajalla karkeasti arvioiden yhteensä ainakin 150 milj. €).

Edellä listatut erilaisista eristä koostuvat ”palautukset” valtion kassaan ovat yhteensä 900 milj. euroa vuosina 2023-30.

Hallituksen ohjelmakirjausten mukaisesti uudelle yhtiölle ei ole luvattu vuotuista lisäpääomitusta, mikä edellyttää, että yhtiö toimii lähtökohtaisesti omavaraisesti ja pitkällä aikavälillä kannattavasti.

Yhtiöiden sitomattomat varat sijoitustoimintaan ovat 375 + 94 + 39 + 75 milj. € = **583 milj. euroa** (9/2023). Esimerkiksi Tesin likvidejä varoja vastaan on tehty jo peruuttamattomia sijoitussitoumuksia 480 milj. eurolla. Sijoitussitoumuksia voidaan tehdä yli likvidien varojen (normaalisti kerroin 1,6) toiminnan ollessa markkinaehtoista ja tuotto-odotusten säilyessä aikaisempien vuosien tasolla. Vuoden 2024 alussa yhtiöiden sijoitussitoumusten määräksi on arvioitu 683 milj. euroa. Tämän lisäksi ns. avoimien sijoitussitoumuksien määräksi arvioidaan noin 200 milj. euroa.

Oheisissa kuvioissa 3 ja 4 tarkastellaan yhtiöiden taloudellisen tilanteen parametreja (mm. sijoitussitoumukset ja likvidit varat) siirtymäkaudella 2023-24 sekä esitetään arvio yhtiöiden yhdistetystä likviditeettitilanteesta yli hallituskauden vuosille 2024-2027.

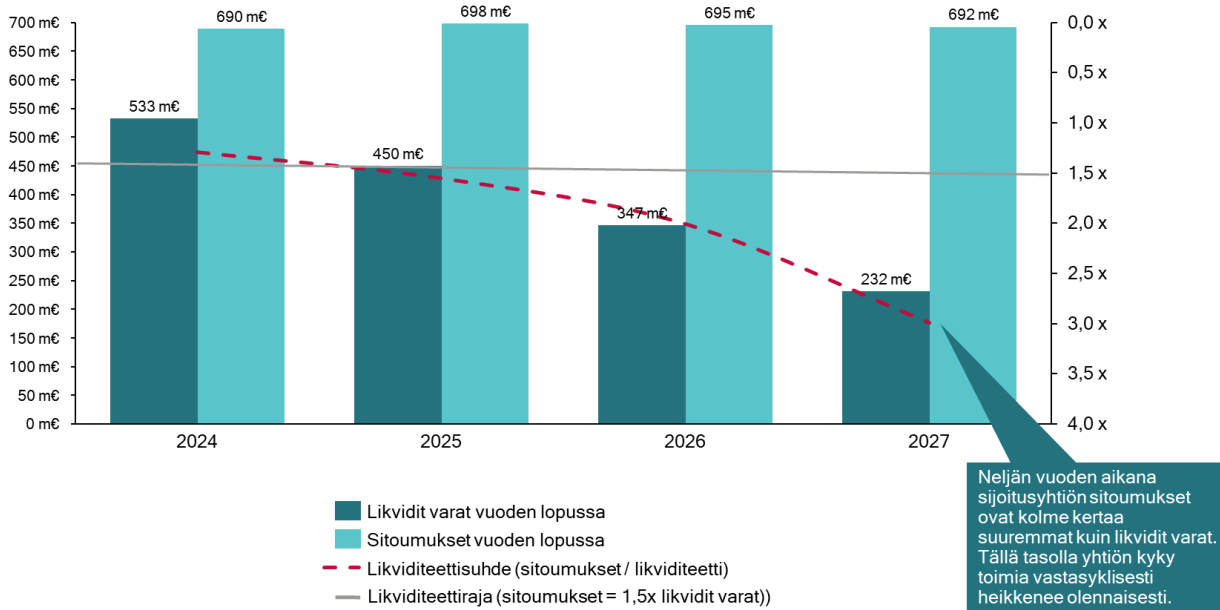
Kuvio 3. Neljän yhtiön tilannekuva ml. sitomattomat likvidit varat per 5.10.2023.

Yhtiökohtainen tilannekuva - siirtymäkausi 2023-24

TESI	Ilmastorahasto	BFVC	Oppiva Invest
<ul style="list-style-type: none"> o Rahastositoumukset ja avoimet sijoituspäätökset 542 milj. € o Likvidit varat 375 milj. € o Uusia sijoituksia ja sijoitussitoumuksia noin 150-200 milj. € o Pääomien palautukset saattavat vähentyä v. 2024 (markkinatilanteesta johtuen) o Koronaohjelmien pääomien palautukset noin 260 milj. € + mahdolliset tuotot vuosille 2025-2030 o Ei pääomituksia 	<ul style="list-style-type: none"> o Uusia sijoitussitoumuksia noin 65 € / vuosi o Uusista sitoumuksista toteutuu 70 % o Maksuja 50 % avoimista sijoitussitoumuksista / vuosi o Ei Nesteen osinkoja o Luovutusvoittovero 149 milj. € o Sijoitettavissa olevat varat 94 milj. € (v. 2024 noin 65 milj. €) o Palautuksia vuosina 26 - 27 yhteensä 15 milj. € o Ei pääomituksia 	<ul style="list-style-type: none"> o Uusia sijoitussitoumuksia 30 milj. € / vuosi o Sijoitettavissa olevat varat 39 milj. € o Maksuja 10 % sitoumuksista / vuosi o Palautuksia 10 % maksetuista sijoituksista / vuosi o Vuonna 2026 palautuu pääomia arviolta 90 - 95 milj. € o Ei pääomituksia 	<ul style="list-style-type: none"> o Maksettuja sijoituksia 2 - 3 milj. € / vuosi (arviovuodelle 2024) o Ei avoimia sijoitussitoumuksia o Sijoitettavissa olevat varat noin 75 milj. € o Likvidien varojen tuotto 2 milj. € / vuosi o Ei pääomituksia

Viiden vuoden aikana yhtiöön on odotettavissa **sijoitustoiminnan palautuksia** yhteensä noin 700 milj. euroa, josta Tesin ”osuus” on noin 80 % (590 milj. €) ja muiden yhtiöiden osuus on yhteensä noin 130 milj. euroa. Palautuksiin eli sijoitustoiminnan tuotto-odotuksiin liittyy kuitenkin nykyisissä markkinaolosuhteissa merkittäviä epävarmuuksia, mikä on huomioitava kokonaisuudessa.

Kuvio 4. Uuden yhtiön likviditeettitilanne vuosille 2024-2027.

Tulevaisuuden rahoitusratkaisut, instrumentit ja muu toiminta (mm. tiedolla johtaminen)

Toiminnan lähtökohtana on markkinaehtoisuus, ja rajallisissa tapauksissa konsernissa hyödynnetään valtiontukien (epäsymmetria) mahdollisuutta. Yhtiön toiminta perustuu jatkossakin pitkän aikavälin itsekannattavuuteen sekä sijoitusten tuottoon. Valtion pääomituksen voidaan arvioida tulevaisuudessa olevan varsin rajallista, ja kohdistuvan lähtökohtaisesti erityisiin teollisuuspoliittisiin toimeksiantoihin.

Keskeinen kysymys on se, millä vaihtoehtoisilla keinoilla saadaan lisää likvidejä varoja uuden yhtiön toimintaan? Mahdollisuuksia ovat mm. luottolimiitin käyttö tai pitkäaikainen lainarahoitus (esimerkiksi vihreät joukkovelkakirjalainat). On tärkeä huomioida, että merkittävä velkarahan käyttö (ilman valtion takausta) johtaa samalla sijoitusten riskitason alentumiseen, jolloin hallituksen ohjelman tavoitteiden saavuttaminen saattaa osaltaan vaikeutua. Toisaalta tietyistä rahasto-osuuksista luopuminen kasvattaisi likviditeettiä lyhyellä aikavälillä, mutta saattaisi heikentää pidemmän aikavälin tuottopotentiaalia. Kokonaisuuden rahoituksessa keskeiselle sijalle nousee pidemmällä aikavälillä kyky hyödyntää entistä tehokkaammin EU:n tarjoamia rahoitusvaihtoehtoja. Keskeisiä huomioitavia asioita ovat lisäksi mm.

- rahoitusinstrumenttien ja palveluiden uudistamisen tarve;
- muut valtion toimijat ja niiden tarjoama rahoitus (esim. BF, Finnvera, Solidium);

- yksityiskohtainen arvio tukea sisältävän toiminnan tarpeesta hallituskaudella 2023-2026; toistaiseksi ainoastaan BFVC on myöntänyt tukea epäsymmetrisissä rahastosijoituksissa (lisäksi yksittäinen suora sijoitus);
- yhtiön mahdollisuuden maksaa osinkoa; hallituksen ohjelman linjaukset koskien omistajapolitiikkaa saattavat johtaa tulkintaan, jonka mukaan myös uudelta yhtiöltä edellytetään jo hallituskauden aikana osingon maksua.

Muita keskeisiä asiakokonaisuuksia:

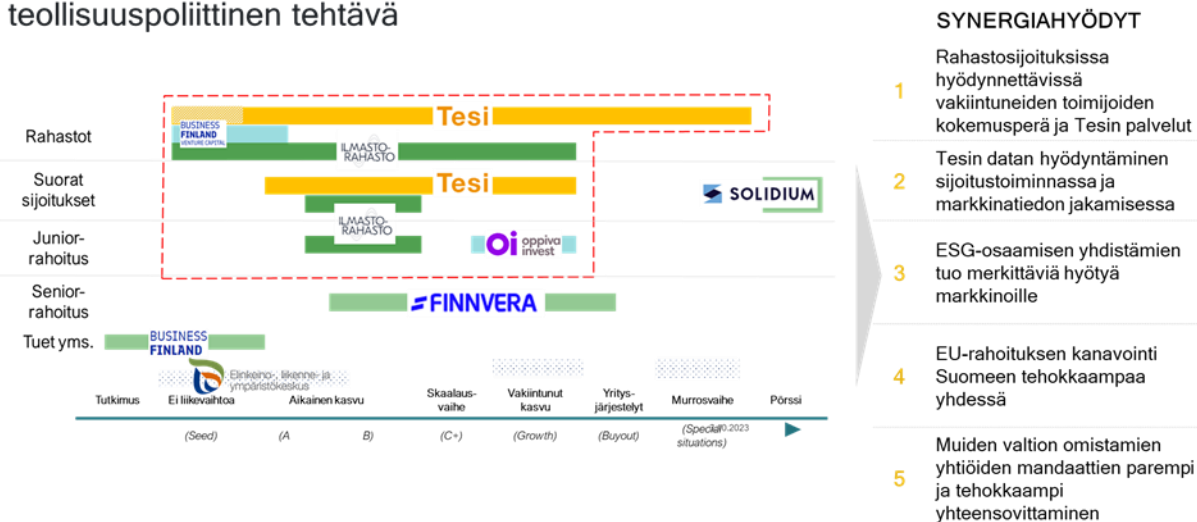
- toimijoiden tietotuotannon ja data-analyysin hyödyntäminen jatkossa (konsernissa / ministeriössä, ja tiedon tuottaminen laajemmin markkinoiden käyttöön); yhtiöiden tiedolla johtamismallien ja käytäntöjen yhteensovittaminen;
- toiminnan vaikuttavuuden arvioinnin mallit ja seuranta (uudet seuranta- ja vaikuttavuusmittarit mm. puhtaan siirtymän kohteissa);
- ESG-analyysin ja kestävyystavoitteiden edistäminen ja eri osaamisalueiden ja -painotusten yhdistäminen uudessa kokonaisuudessa;
- uuden yhtiön keskeisimmät verkostoitumisen muodot.

2.5 Rajapinta muihin toimijoihin

Yhtiön rooli suhteessa muihin keskeisiin TEM:n hallinnonalan toimijoihin kuten muun muassa Finnveraan, Business Finlandiin, ELY:n ja Team Finland-verkostoon on analyysin keskiössä. Eri-tyisesti eri toimijoiden rahoitustuotteiden yhteensopivuus (mm. suuren mittakaavan teollisuus- ja puhtaan siirtymän hankkeissa) ja täydentävyys tulee huomioida kokonaisuuden valmistelussa. Yhteistyön merkitys konkretisoituu mm. tulevan teollisuuspoliittisen strategian toteuttamisessa, joten tältä osin tausta-analyysi ja ohjausryhmän linjaukset ajoittuvat vuodelle 2024.

Kuvio 5. Rajapinta eri toimijoiden välillä ja yhdistymisen potentiaaliset synergiahyödyt.

Uudelle kokonaisuudelle annetaan talouden kasvuun ja uudistumiseen sekä investointien edistämiseen keskittyvä teollisuuspoliittinen tehtävä

Solidium on ilmoittanut laajentavansa strategiaansa kohti listaamattomia kasvuyrityksiä, joten Tesi-konsernin suhde ja rooli Solidiumin uuteen strategiaan on myös määriteltävä. Rajapinta Finnfund Oy:n selvitetään erikseen (ks. luku 2.2).

2.6 Yhtiön juridinen rakenne

Konsernin muodostamisen toteuttamisvaihtoehtoja on teoriassa useita tilanteissa, joissa yhdistyviä yhtiöitä on enemmän kuin kaksi, ja jotka kukin on mahdollista sulauttaa ja/tai jakauttaa tai siirtää tyttärekseksi. Myös hallituksen ohjelman kirjaukset mahdollistavat konsernin muodostamisen usealla eri tavalla. Muotoilut mahdollistavat yhtäältä konsernin muodostamisen tytäryhtiörakenteen kautta siirtämällä yhtiöt Suomen Teollisuussijoituksen omistukseen (*”keskittämällä osaksi / muodostetun Suomen Teollisuussijoitus Oy –konsernin”*). Toisaalta ohjelmassa mainitaan myös uuden sijoitusyhtiön muodostaminen, joka viittaa fuusioituun kokonaisuuteen (*”yhdistämällä omistukseen / muodostetun uuden sijoitusyhtiön”*). Vaihtoehtoisia toteuttamismalleja ovat mm:

- tytäryhtiömalli ilman yhtiöiden toiminnan tarkoituksen muuttamista siten, että julkisten hallintotehtävien ohjaus on viranomaisella;
- tytäryhtiömalli, jossa kaikki ohjaus on Tesillä;
- tytäryhtiömalli muuttaen yhtiöiden toiminnan tarkoitus;
- tytäryhtiömalli kumoten tytäryhtiöihin soveltuvat erityissäädökset;
- absorptiosulautuminen;
- osittaissulautuminen/tytäryhtiösulautuminen;
- markkinaehtoinen Pääomasijoitusyhtiö Oy ja valtion omistama Tuki Oy;
- yksi yhtiö, jolla olisi käytössä sekä markkinaehtoiset että tukea sisältävät instrumentit.

Yhtiöoikeudellisten osakevaihtojen ja sulautumisten lisäksi yhtiöjärjestelyitä voitaisiin toteuttaa liiketoimintasiirtojen kautta. Liiketoimintasiirroissa yhtiö luovuttaa yhteen tai useampaan liiketoimintakokonaisuuteen kohdistuvat varat, velat ja varaukset toimintaa jatkavalle yhtiölle.

Lakityöryhmässä on käsitelty TEM:ssä valmisteltua yksityiskohtaista muistiota uuden konsernin muodostamisen vaihtoehtoisista malleista. Kokonaisuuden kannalta keskeiseen rooliin nousee arviot valtiontukitoimintojen organisoimisesta osaksi kokonaisuutta (*”Tuki Oy”*), erityisesti perustuslain 124§ tulkintaan liittyvät kysymykset. Asiaa käsitellään 27.10 ja 14.11 ohjausryhmän kokouksissa. Hallituksen esitys annetaan eduskunnalle kevälistuntokaudella 2024.

Finnfundin osalta arvioidaan erikseen yhtiön mahdolliseen liittämiseen osaksi uutta yhtiökokonaisuutta. Erillisselvityksen havainnot ja suositukset tuodaan ohjausryhmään keskusteluun 20.12.2023.

Toiminnan käynnistymisen jälkeen vuonna 2025 emoyhtiö sekä mahdolliset tyttäret jatkavat konsernirakenteen viimeistelyä mm. ohjausryhmässä tehtyjen linjausten mukaisesti.

2.7 Omistajaohjaus

Valtion pääomasijoitusyhtiöiden omistajaohjaus jakaantuu nykyisin neljälle toimijalle: kahdelle hallinnonalalle (TEM, OKM) sekä TEM:ssä kahden yksikön ja Business Finlandin vastuulle. Tämän lisäksi UM omistajaohjaa Finnfund Oy:tä.

Uuden yhtiön omistajaohjausta koskevat käytänteet tulee uudistaa, yhtenäistää ja vahvistaa erikseen syksyn 2024 – kevään 2025 kuluessa. Kokonaisuuden omistajaohjaus on TEM:n vastuulla. Myös siirtymäkauden 2023-24 aikana on ilmeinen tarve erilliselle omistajaohjaukselle. Omistajaohjauksen näkökulmasta ratkaistavia tai pohdittavia asioita ovat mm.

- ohjausmalli: tulisiko ohjauksessa siirtyä TEM:n pääasialliseen ohjausmalliin, joka muodostuu 1) erityislainsäädännöstä ("toiminnan puitteet"); 2) budjettiohjauksesta; 3) monivuotisesta strategisesta ohjauskirjeestä (informaatio-ohjaus), joka päivittyy tarpeen mukaan; 4) ainoan omistajan yksittäistä asiaa koskevista ohjauskirjeistä sekä 5) yhtiökokouksesta;
- talouspoliittisen ministerivaliokunnan rooli: nykyisen käytännön mukaan yli 20 milj. euron hankkeet viedään talouspoliittisen ministerivaliokunnan puolettaviksi;
- budjettiohjauksen rooli: merkitys on jatkossa todennäköisesti varsin rajallinen;
- omistajaohjauksen jakautuminen: lähtökohtaisesti TEM vastaisi emo-yhtiön omistajaohjauksesta, ja emo ohjaisi tytäryhtiöitä, jotka tässä yhteydessä ovat myös valtion erityistehtävyyhtiöitä⁵;
- tukea myöntävän tytäryhtiön omistajaohjaus: TEM vastaa;
- siirtymäkauden omistajaohjaus: toteutetaan yhteistyössä neljän eri ohjaajan kanssa lokaan 2023 aikana; tarvittaessa ohjausta täydennetään alkuvuodesta 2024 (ks. alla kohta 2.8);
- Finnfund Oy:n omistajaohjaus: yhtiö kuuluu nykyisin UM:n omistajaohjaukseen, ja yhtiötä koskevat linjaukset tehdään vuoden 2024 aikana;
- uuden yhtiön omistajaohjauksen aikataulu: valtion pääomasijoitusyhtiötä koskeva yhtenäinen omistajaohjausasiakirje laaditaan TEM:n toimesta syksyn 2024 – alkukevään 2025 aikana.

2.8 Siirtymäajan toiminta (ml. omistajaohjaus)

TEM on tarkastellut yhdessä yhtiöiden kanssa niiden sijoitustoimintaa (mm. hankevirta, sijoitussuunnitelma vuosille 2023-2024) ja arvioinut käytettävissä olevia ns. sitomattomia likvidejä varoja. Tämän tarkastelun perusteella ministeriö on muodostanut ajantasaisen tilannekuvan ja arvioinut välttämättömäksi ohjeistaa yhtiöitä siirtymäajan toiminnasta. Ministeri Rydman linjasi 22.9 siirtymäkauden omistajaohjauksesta seuraavasti:

1. TEM valmistelee yhteistyössä nykyisten omistajaohjaajien (OKM/Opetushallitus, Business Finland) kanssa siirtymävaiheen omistajaohjauskirjeen lokakuun 2023 kuluessa. Kun yhtiöiden rahoitusasemaa koskevat analyysit valmistuvat, tietyt tehtäviä saatetaan joutua karsimaan ja/tai sijoituspäätösten kokoa pienentämään, joten ohjauskirjettä tulisi täydentää tarpeen mukaan alkuvuodesta 2024. Ohjauskirjeillä on tarkoitus vakauttaa jokaisen yhdistymisen kohteena olevan yhtiön toiminta fuusion ajaksi sekä toimeenpanna hallitusohjelman linjaukset siltä osin, kuin jokainen kohdeyhtiö pystyy niitä yhdistymisen aikana toteuttamaan.

⁵ Erillisverkot Oy on esimerkki järjestelystä, jossa erityistehtävyyhtiö ohjaa erityistehtävyyhtiötä.

2. Voimassaolevien yhtiökohtaisten omistajaohjauskirjeiden ja muiden ohjausasiakirjojen (mm. IR:n toimiohje) perusteellinen päivitys siirretään syksyyn 2024, jolloin käytännössä valmistellaan uutta yhtiötä koskeva yhtenäinen omistajaohjauskirje.

TEM käynnisti lokakuussa alussa neljän yhtiön omistajaohjaajien kanssa keskustelut siirtymäkauden omistajaohjauksen käytännön järjestelyistä. Keskusteluissa linjattiin yhteinen näkemys siirtymäkauden omistajaohjauksen toteuttamiseksi.

Siirtymäkauden omistajaohjauksen tarkoituksena on ennen kaikkea antaa myönteinen signaali sekä markkinaa että henkilöstölle siitä, että toimintaa jatketaan mahdollisimman normaalisti myös vuosien 2023-2024 aikana. Omistajaohjauskirje annetaan lokakuun 2023 aikana.

2.9 Yhtiön ennakoilmoittaminen Euroopan komissiolle

Komission päätöksistä löytyy useita esimerkkejä⁶ (keskeisimpinä mm. The British Business Bank eli BBB, Tanskassa kasvurahaston, vientirahoitusyhtiön ja paikallisen ympäristörahaston yhdistäminen⁷), joissa arvioidaan vastaavia uusien valtion erityistehtäväyhtiöiden pääomittamista ja rahoitusperustaa suhteessa EU:n valtiontukisääntöihin. Mm. Tanskan tapauksessa komissio on arvioinut kokonaisuutta erityisesti omaisuuksien siirron (”the contribution in kind”), yhtiön pääomituksen, valtion takauksen sekä verovapautuksen näkökulmasta.

Koska suomalaisia valtion pääomasijoitusyhtiötä on vuosien varrella pääomitettu merkittävästi (tai ovat saaneet vastikkeettomia luovutuksia valtion osakeomistuksista), ja koska uudessa kokonaisuudessa omaisuusmassa siirtyy emoon, saattaa tämä laukaista komission ja tuomioistuimen vaikiintuneen tulkintakäytännön näkökulmasta oletettaman uudesta tuesta (SEUT 107.1), jolloin tuki on ilmoitettava komissiolle ennen täytäntöönpanoa (SEUT 108.3).

Komission päätöksissä on arvioitu ennen kaikkea erityistehtäväyhtiön markkinaehtoisien toiminnan roolia suhteessa markkinoihin ja markkinoilla toimiviin kilpaileviin yksityisiin rahoitusyhtiöihin. Tällöin arvioinnissa keskeiselle sijalle nousee myös paikallisten markkinoiden kehitysaste ja vallitsevat markkinapuutteet. Merkille pantavaa on se, että yhtiön tukea sisältävät rahoitustuotteet arvioidaan kokonaisuudesta erillisinä.

Keskustelu mahdollisesta ennakoilmoituksen tarpeesta tulee aloittaa komission kanssa viimeistään alkuvuodesta 2024. Mikäli lopputuloksena päädytään siihen, että yhtiö ennakoilmoitetaan komissiolle SEUT 108.3 menettelyn mukaisesti, tulee varautua siihen, että käsittely saattaa kestää useita kuukausia. Esimerkiksi Tanskan tapauksessa ilmoitusmenettely kesti noin vuoden. Tarkasteltavan hankkeen näkökulmasta on kuitenkin realistisempaa olettaa huomattavasti lyhyempää käsittelyaikaa. Voimassaolevan valtiotukioikeuden tulkinnan mukaan toimenpiteitä ei saa panna täytäntöön ennen komission hyväksyntää.

⁶ SA.33984 Green Investment Bank, United Kingdom; SA.36061 UK Business Bank, United Kingdom; SA.39793 Malta Development Bank, Malta; SA.37824 Portuguese Development Institution, Portugal; SA.47821 Invest-NL, The Netherlands; SA.55465 Invest International, The Netherlands; SA.55719 Banco Português de Fomento, Portugal; SA.54780 Scottish National Investment Bank, United Kingdom; SA.61100 FMFIB Capital Increase, Bulgaria; SA.102007 RRF – Share capital increase of Banco Português de Fomento, Portugal; SA.100013 Funding and remit of Altum until 2029, Latvia; SA.62229 The Malta Development Bank, Malta.

⁷ SA.105087: The Danish Growth Fund’ or ‘Vækstfonden’), EKF Danmarks Eksportkredit (EKF Denmark's Export Credit Agency, ‘EKF’), and Danmarks Grønne Investeringsfond (‘the Danish Green Investment Fund’).

2.10 Henkilöstöasiat

Osaava ja motivoitunut henkilöstö on tärkein osa yhtiöiden toimintaa ja vaikuttavuutta. On keskeistä pyrkiä säilyttämään henkilöstön luottamus ja motivaatio hankkeen aikana.

Hankkeen etenemisestä raportoidaan säännöllisesti ja avoimesti henkilöstölle ja edistetään dialogia ja henkilöstön osallistamista hankkeeseen hyvän hallinnon ja yhtiöiden hyvän henkilöstöpolitiikan käytänteiden mukaan.

Ohjausryhmän asialistalla voidaan tuoda sen mandaattiin soveltuvia henkilöstöasioita. Hankkeen valmisteluun liittyvissä HR-asioissa otetaan kuitenkin huomioon ministeriön rajattu rooli ja toimivaltajako osakeyhtiömuotoisten erityistehtäväyhtiöiden henkilöstöasioissa.

TEM pitää tärkeänä hyvän hallinnon periaatteiden noudattamista hankkeen valmistelussa ml. erityisesti henkilöstöasiat. TEM:n näkökulmasta keskeisenä ministeriön toimenpiteenä on hankkeesta viestintä ml. viestintä erityisesti henkilöstötilaisuuksien muodossa aina kun uuden yhtiön toimintaa koskevia näkemyksiä on muodostettu. Yhtiöiden koko henkilöstölle järjestetään säännöllisesti henkilöstötilaisuuksia hankkeen valmistelun etenemisestä.

Ensimmäinen tilaisuus järjestettiin 15.9, ja seuraava tilaisuus on 28.11. TEM viestii yhtiöille henkilöstötilaisuuksien jälkeen tilaisuuksissa esille nousseet keskeiset asiat. Henkilöstölle varataan tilaisuuksiin mahdollisuus esittää kysymyksiä ennakoon.

Henkilöstöasioista keskustelua ja valmistelua varten kootaan HR-ryhmä / HR-verkosto (ks. kokoonpano edellä kohdassa 2.1. Organisoituminen), joka kokoontuu eri kokoonpanoissa ottaen huomioon käsiteltävän asian, toimivaltakysymykset ja uuden yhtiön valmisteluvaiheen. Tesin rekrytoima Borenius toimii neuvonantajana mm. yhteistoimintalain (1333/2021) tulkinnessa.

2.11 Viestintä

Hankkeen viestinnän periaatteita ovat yhdenmukaisuus, avoimuus, säännöllisyys ja oikea-aikaisuus. Lisäksi hankkeen aikana korostetaan yhtiöiden ja henkilöstön välistä jatkuvaa vuorovaikutusta ja viestintää. Sekä sisäisellä että ulkoisella viestinnällä on keskeinen rooli prosessin aikana.

Viestintä asiakkaisiin ja muihin keskeisiin sidosryhmiin on tärkeää epävarmuuden minimoimiseksi markkinassa koskien erityisesti siirtymäaikaa sekä uuden yhtiön strategisia tavoitteita ja toiminnan painopisteitä.

TEM:n rooli viestinnässä. TEM on uuden yhtiön omistajaohjauksesta vastaava ministeriö. Ministeriö antaa yhtiöille ns. ohjauskirjeen siirtymävaiheen toiminnasta lokakuussa 2023. Ohjauskirje osaltaan pohjustaa myös yhtiöiden ulkoista viestintää.

TEM:n viestintä ylläpitää viestintäverkostoa ja laatii hankkeelle yksityiskohtaisen viestintäsuunnitelman yhteistyössä yhtiöiden viestinnän kanssa. Suunnitelma määrittelee vastuut, yhteiset viestintätoimet sekä hankkeen ydinviestit.

Keskeinen osa hallinnonalan sisäistä viestintää ovat TEM:n järjestämät henkilöstötilaisuudet. Ministeriö kutsuu koolle henkilöstötilaisuuksia kaikkien yhtiöiden henkilöstölle koskien hankkeen etenemisestä ja erityisesti kuulee henkilöstön näkemyksiä asiaan liittyen ja vastaa esille nousseisiin kysymyksiin.

Osana hankkeen avoimuutta 4.10.2023 järjestettiin laaja sidosryhmätilaisuus, joka toimi samalla hankkeen ulkoisen viestinnän käynnistäjänä. Hankkeesta julkaistaan tilaisuuden yhteydessä ensimmäinen verkkokolumni:

<https://tem.fi/-/uudelle-tesi-konsernille-entista-vahvempi-teollisuuspoliittinen-tehtava>

Hallituksen esitys tullaan lähettämään laajalle lausuntokierrokselle tammi-helmikuussa 2024. Medialle järjestetään aiheesta taustatilaisuus alkuvuodesta 2024 ja ensimmäinen julkinen tiedotustilaisuus HE:n antamisen yhteydessä. Tämän lisäksi TEM arvioi tarpeen järjestää erillinen tilaisuus keskeisille sidosryhmille, kuten pääomasijoittajat ja yritysten edunvalvonnan kanssa loppuvuodesta 2023. Yhtiöt järjestävät yhdessä tai erikseen myös asiakastilaisuuksia hankkeen tiimoilta varsinkin HE:n antamisen jälkeen.

Ohjausryhmän rooli viestinnässä: Ohjausryhmän puheenjohtaja ja/tai hänen nimeämänsä henkilö vastaa hankkeeseen ja ohjausryhmän työhön liittyviin sidosryhmien ja median mahdollisiin kysymyksiin. Ohjausryhmä käsittelee viestintäasioita tarpeen mukaan. Viestinnästä vastaava TEM:n edustaja (Mikko Myller) osallistuu ohjausryhmän kokouksiin.

Projektiryhmän rooli viestinnässä: Projektiryhmä valmistelee asioita ohjausryhmän käsittelyyn ja tunnistaa uusia viestintätarpeita osana valmisteluprosessia.

Yhtiöiden rooli viestinnässä: Yhtiöt vastaavat pääasiallisesti omasta sisäisestä ja ulkoisesta viestinnästä. Yhtiöt voivat laatia yhteistä viestintämateriaalia sekä tarvittaessa kutsua TEM:n edustajan valmisteluun, mikäli ohjaavan ministeriön näkemys on tarpeen viestinnän sisällön linjaamisessa.

Liite 1. Ohjausryhmän kokouskohtainen asialista

27.10. Konsernisuunnittelun lähtötilanne ja siirtymävaihe

- taloudellinen lähtötilanne
- konsernin strateginen viitekehys
- siirtymäkauden omistajaohjaus
- juridinen rakenne (ml. valtiontukitoimintojen organisointi) (1.1.2025 alkaen)

14.11. Konsernin toiminnan kulmakivet

- konsernin strateginen tarkennettu kuvaus
- strategiset kohderyhmävalinnat ja erot nykytilanteeseen
- toiminnan vaikuttavuus

22.11. Sijoitustoiminnan politiikat ja instrumentointi

- konsernin instrumentit ja painotukset
- erillisrahoitettavat toimenpiteet ja epäsymmetriset instrumentit
- taloudellinen suunnittelu ja rahoitus (ml. EU-rahoituksen hyödyntäminen)

1.12. Konsernin skaalautuvan vaikuttavuuden kärjet

- kestävyys
- tiedon tuottaminen ja analyysit
- verkostot ja kansainvälinen toiminta

20.12. Finnfund –selvityksen (väliraportointi) keskeiset havainnot ja suositukset

24.1. Hallituksen esityksen luonnos

15.2. Hallituksen esityksen lausuntokierrospalaute